

**Celoslovenská súťaž,
v ktorej môžu vaši žiaci zažiť**

12. ročník súťaže
Školský rok 2018/19

EXPERT GENIALITY SHOW

EXPERT
geniality show

PRIHLÁS SA DO
26.10.2018

SÚŤAŽIŠ
29.11.2018

GOLY,
BODY,
SEKUNDY

7

PÄŤ JAZYKOV
KULTÚRY

SVETOBEŽNIK

DEJINY,
UDALOSTI,
UMENIE

DO YOU SPEAK
ENGLISH?

ŠTARTOVNÉ
4 €

MOZGOLAMY

AKO FUNGUJE SVET

TAJOMSTVA
PRIRODY

UŽ DVANÁSTY ROK HĽADÁME EXPERTOV

Iste sú aj medzi vašimi žiakmi. Pomôžte nám ich odhaliť.

Doteraz si expertovské úlohy vyskúšalo takmer **stotisíc** žiakov na základných a stredných školách.

Dajte šancu aj vašim žiakom a podprite ich v intelektuálnom raste. Staňte sa **školským koordinátorom** a pomôžte súťažiť na vašej škole sponzorovať a zorganizovať. **Môžete mať akúkoľvek aprobáciu.**

Školských koordinátorov za spoluprácu pri organizovaní súťaže a získavanie žiakov do súťaže **honorujeme**. Viac na str. 4.

Na súťaži je dobré to, že si žiaci rozširujú všeobecný prehľad, samostatne si môžu vybrať tému.

Súkromná obchodná akadémia, Nitra

KOMU JE SÚŤAŽ URČENÁ?

- žiakom 5. – 9. ročníka základných škôl
- študentom všetkých ročníkov stredných škôl a osemročných gymnázií

Každoročne sa tešíme na túto skvelú vedomostnú súťaž. Na našej škole je už tradíciou sa do nej prihlásiť a realizovať ju.

ZŠ, Čs. armády 15, Moldava nad Bodvou

Ďakujeme pekne za pekné dopoludnie.

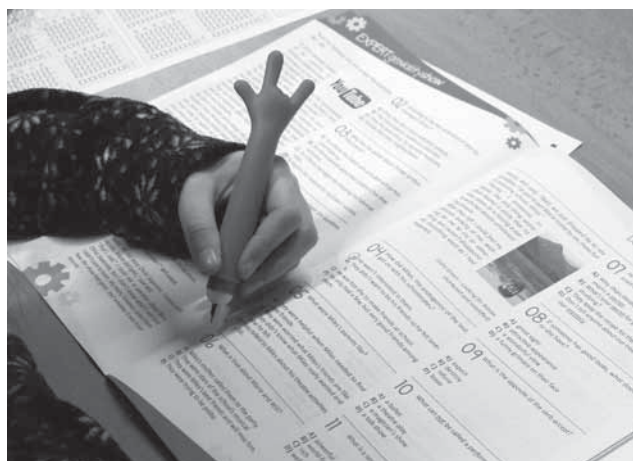
*Mgr. Dalma Mészárosová,
Gymnázium Á. Vámbéryho, Dunajská Streda*

KEDY A AKO SA SÚŤAŽÍ?

- súťaž sa uskutoční **29. novembra 2018**
- žiaci súťažia v **jeden deň v dvoch** rôznych témach
- **spôsob hodnotenia** je zaujímavý a jedinečný
- **základné výsledky žiakov** budú zverejnené pred vianočnými prázdninami, **kompletné výsledky** v januári

ČO NÁJDETE NA www.sutazexpert.sk?

- kompletne informácie o súťaži
- vlnajšie testy v časti Tvoj Expert / Vyskúšaj sa
- online tréning
- odkaz mobilnú aplikáciu EXPERT na jednoduchý prístup k vlnajším úlohám a online tréningu pre telefóny a tablety

NOVINKY:

- medzi Expertov sme pozvali aj piatakov, ktorí doteraz riešili Všetkovedka
- piatakem a šiestakem ponúkame dve témy (viď pravidlá na str. 7)
- od siedmakov a sekundánov až po maturantov ponúkame na výber šesť tém

Ďakujeme, že vám leží na srdci rozvoj vašich žiakov

Talentída sa snaží nadchnúť pre „myslenie“ čo najviac žiakov. Veľmi oceňujeme spoluprácu školských koordinátorov, ktorí nám pomáhajú s organizáciou súťaží. Bez nich by sa naša snaha a nápady nedostali k našim adresátom – deťom. Títo učitelia vedia, že nám ide o spoločnú vec – dávať našim deťom čo najviac priestoru na osobný rozvoj, učiť ich zodpovednosti, systematickej práci a radosti z myslenia.

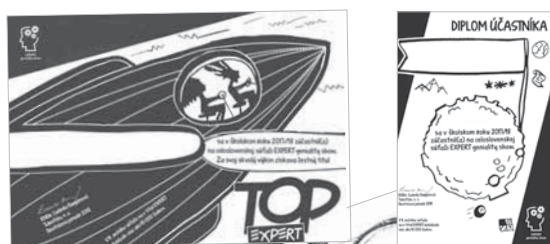
Prácu školských koordinátorov neberieme ako samozrejmú, ale snažíme sa ich odmeniť za organizáciu jednotlivých súťaží v školách. Sme si vedomí toho, že práca vynaložená s každým súťažiacim sa odvíja aj od toho, či ide o jednorazovú alebo celoročnú súťaž. Preto sme pre účely odmeny jednotlivé súťaže obodovali. **Aby sme ocenili aj získavanie žiakov pre účasť v súťaži, vyhlasujeme v školskom roku 2018/19 opäť súťaž Zbierame „talenty“.** Počet pridelených talentov závisí od súťaže a počtu súťažiacich.

V minulom školskom roku sme finančne odmenili 1042 školských koordinátorov. Na odmenách a výhrach sme im poslali 54 494 €.

Podrobnosti súvisiace s odmeňovaním školských koordinátorov a Štatút súťaže nájdete na stránke www.talentida.sk v časti Školskí koordinátori.

Najlepších EXPERTov odmeňujeme

- **100 najlepších** v celkovom poradí v každej vekovej kategórii získava **titul a diplom TOP EXPERT**
- **štvrtina súťažiacich** v každom tematickom rebríčku získava **titul a diplom EXPERT**
- **ostatní, ktorým sa nepodarí umiestniť medzi najlepšími, získavajú ako spomienku na súťaž DIPLOM ÚČASTNÍKA**
- **prvým desiatim súťažiacim** v každom rebríčku posielame aj **pekné vecné ceny**. V minulom roku to boli spoločenské hry, puzzle ...

Ako môžete prihlásiť žiakov vašej školy do súťaže?

1. Staňte sa školským koordinátorom súťaže

Škola, ktorá sa chce zapojiť do súťaže, musí mať svojho školského koordinátora (ŠK) – učiteľa s ľubovoľnou aprobáciou.

Práca školského koordinátora je honorovaná (viac na str. 4).

2. Zabezpečte propagáciu súťaže medzi žiakmi

Využite priložené plagáty (formátu A4) určené na **nástenky do tried**. Menšie letáky (formátu A6) rozdajte **žiakom** 5. – 9. ročníka, príp. prímy – kvarty (študentom na 3. stupni ich neposielať).

3. Prihláste žiakov do súťaže

Do piatka **26. októbra 2018** vyplňte prihlášku na stránke **sutazexpert.sk**. V nej uveďte údaje o ŠK a počty žiakov v jednotlivých kategóriách. Kód školy potrebný na prihlásenie nájdete v sprievodnom liste.

Minimálny počet prihlásených za jednu školu je **10 žiakov** (spolu vo všetkých kategóriách). Menší počet žiakov môže škola prihlásiť vtedy, ak uhradí štartovné za 10 žiakov.

4. Do 26. októbra 2018 uhradte štartovné (počet prihlásených žiakov × 4 €), minimálne však 40 €. Môžete to urobiť:

- ▶ **poštovým peňažným poukazom U**, ktorý ste dostali s úvodnými materiálmi o súťaži. Je na ňom uvedený **variabilný symbol školy** potrebný na identifikáciu školy. V časti *Podací lístok* je uvedený názov **EXPERT**,
- ▶ **bankovým prevodom** na účet číslo SK3711000000002923879083, **variabilný symbol je uvedený na priloženom poukaze**. Nevkladajte nám, prosím, hotovosť na účet.
- ▶ prostredníctvom **TrustPay** priamo pri prihlasovaní školy.

Ak požadujete **vystavenie faktúry**, požiadajte o ňu formulárom po prihlásení, e-mailom alebo telefonicky **pred uskutočnením platby**. V žiadosti uveďte presné fakturačné údaje platcu. **Vystavenie faktúry viac ako 15 dní po uskutočnení platby nie je z účtovného hľadiska možné.**

5. Skontrolujte prihlášku školy

Do **9. novembra 2018** skontrolujte na stránke **sutazexpert.sk**, či je vaša škola naozaj uvedená v zozname prihlásených škôl. Skontrolujte aj počet žiakov školy prihlásených do súťaže.

6. Prevezmite testy

Približne týždeň pred dňom konania súťaže dostanete poštou zásielku s testami, odpoveďovými hárkami a všetkými ďalšími materiálmi potrebnými na uskutočnenie súťaže.

Ak zásielku nedostanete, skontaktujte sa s nami na telefónnom čísle **02/ 6382 4952**.

Kalendár pre školského koordinátora súťaže EXPERT na školský rok 2018/19

Október 2018	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Školský koordinátor zabezpečí propagáciu súťaže medzi žiakmi. ▶ 26. 10. – termín prihlásenia žiakov do súťaže na www.sutazexpert.sk. ▶ 26. 10. – termín uhradenia štartovného za prihlásených žiakov.
November 2018	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Do 9. 11. ŠK skontroluje prihlášku svojej školy na www.sutazexpert.sk. ▶ 3. týždeň – školy dostanú zásielku s testami a organizačnými pokynmi. ▶ Štvrtok 29. 11. – deň súťaže. ▶ 30. 11. – termín odoslania odpovedových hárkov na vyhodnotenie.
December 2018	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 21. 12. – termín zverejnenia základných výsledkov žiakov na www.sutazexpert.sk.
Január 2019	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Do 9. 1. – možnosť reklamovať zverejnené výsledky žiakov. ▶ 15. 1. – termín zverejnenia kompletných výsledkov žiakov na www.sutazexpert.sk.
Február 2019	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Školy dostanú zásielku s výsledkami, diplomami a cenami pre najúspešnejších riešiteľov.

Ak sa vyskytne akýkoľvek problém alebo ak niektorú zásielku nedostanete do uvedeného termínu,

napište nám na expert@talentida.sk
alebo **zavolajte** na **02 / 6382 4952**.

Na vaše otázky rady odpovedia

Mgr. Ivana Viskupová a RNDr. Lívia Garajová

Pravidlá súťaže EXPERT geniality show v školskom roku 2018/19

Toto je stručná verzia pravidiel súťaže, z ktorej sú vynechané niektoré podrobnosti. Úplné znenie pravidiel nájdete na www.sutazexpert.sk.

1. EXPERT *geniality show* je celoslovenská súťaž pre žiakov základných a stredných škôl. Dvanásť ročník sa uskutoční **29. novembra 2018**.
2. Do súťaže sa môžu zapojiť
 - ▶ **žiaci 5. ročníka ZŠ** súťažia v kategórii EXPERT 5,
 - ▶ **žiaci 6. ročníka ZŠ a prímy OG** súťažia v kategórii EXPERT 6,
 - ▶ **žiaci 7. ročníka ZŠ a sekundy OG** súťažia v kategórii EXPERT 7,
 - ▶ **žiaci 8. ročníka ZŠ a tercie OG** súťažia v kategórii EXPERT 8,
 - ▶ **žiaci 9. ročníka ZŠ a kvarty OG** súťažia v kategórii EXPERT 9,
 - ▶ **žiaci 1. a 2. ročníka gymnázií a kvinty a sexty OG** súťažia v kat. EXPERT G12,
 - ▶ **žiaci 1. a 2. ročníka stredných odborných škôl** súťažia v kat. EXPERT O12,
 - ▶ **žiaci 3. a 4. ročníka gymnázií a septimy a oktávy OG** súťažia v kat. EXPERT G34,
 - ▶ **žiaci 3. a 4. ročníka stredných odborných škôl** súťažia v kat. EXPERT O34.
3. Štartovné je **4 € na žiaka**.
4. Súťaž EXPERT spočíva vo **vypracovaní testu z dvoch súťažných tém**.

V kategóriách EXPERT 5 a EXPERT 6 si súťažiaci témy nevyberajú, odpovedajú na otázky v dvoch témach:

- ▶ **Ako funguje svet**
(geografia, biológia, prírodoveda, matematika, informatika, dopravná výchova)
- ▶ **Päť jazykov kultúry**
(slovenský jazyk, anglický jazyk, dejepis, výtvarná výchova a hudobná výchova)

Súťažiaci vyšších vekových kategórií si vyberú dve spomedzi šiestich ponúknutých tém:

- ▶ **Dejiny, udalosti, umenie**
(dejepis, občianska náuka, umenie, všeobecný rozhľad)
- ▶ **Svetobežník**
(fyzická geografia, humánna geografia)
- ▶ **Mozgolamy**
(logické hádanky, postupnosti, zaujímavé slovné úlohy, kombinačné, pojmové myslenie)
- ▶ **Do you speak English?**
(čítanie, bežné výrazy, gramatika, reálie)
- ▶ **Tajomstvá prírody**
(biológia, fyzika, astronómia, chémia)
- ▶ **Góly, body, sekundy**
(história a druhy športu, rekordy, olympionizmus, športovci, fyziológia tela športovcov, strava)

Súťažiaci **nemusí** svoj výber tém vopred oznámiť. Môže sa rozhodovať až počas samotnej súťaže, keď už vidí testové otázky.

5. Súťažiaci v kategóriách EXPERT 5 a EXPERT 6 odpovedajú na **40 otázok** (po 20 v každej téme). Súťažiaci vyšších kategórií odpovedajú na **50 otázok** (po 25 v každej téme). V každej otázke vyberajú spomedzi štyroch ponúknutých možností jednu správnu. Na vypracovanie testu má každý súťažiaci **60 minút**.
6. Okrem vyznačenia správnej odpovede môže (ale nemusí) súťažiaci pri každej otázke vyznačiť aj voľbu „**Som si istý(á)**“. Ak vyznačí istotu pri správnej odpovedi, získa body navyše. Ak však vyznačí istotu pri nesprávnej odpovedi, body stratí.
7. **Bodová hodnota jednotlivých otázok nie je vopred daná.** Usporiadateľ ju stanoví až dodatočne (v rozmedzí 2,0 – 6,0 bodu), a to tak, aby platilo: **čím menej súťažiacich odpovedalo na otázku správne, tým je jej hodnota vyššia.**
 - ▶ Za **správnu** odpoveď získa súťažiaci počet bodov rovný hodnote otázky. Ak vyznačí **nesprávnu** alebo **neplatnú** odpoveď, **odčíta sa mu 1 bod.** Takto získané body sú **tzv. základné body.**
 - ▶ Ak súťažiaci vyznačí **správnu** odpoveď a potvrdí, že si je ňou **istý**, získa za ňu navyše **prémium 2 body.**
 - ▶ Ak súťažiaci vyznačí **nesprávnu** alebo **neplatnú** odpoveď a potvrdí, že si je ňou **istý**, dostane **pokutu 2 body** (t. j. odčítajú sa mu 2 body).
 - ▶ Ak súťažiaci nevyznačí **žiadnu** odpoveď, **nezíska ani nestratí žiadne body.**
8. V každej téme, ktorú súťažiaci vypracoval, sa vypočítajú dve skóre: **skóre SVET (Skóre za Vedomosti v Téme)** a **skóre SPOT (Skóre za Poradie v Téme).**

Najskôr sa vypočíta **skóre SVET.** Je súčtom všetkých základných bodov, prémie a pokút, ktoré súťažiaci v téme získal. Podľa skóre SVET sa zostavia rebríčky v témach (v každej kategórii osobitne).
9. Následne sa každému súťažiacemu vypočíta **skóre SPOT.** Skóre vyjadruje, koľko percent ostatných súťažiacich v rebríčku predbehol, t. j. koľko percent súťažiacich dosiahlo nižšie skóre SVET ako on. Skóre SPOT môže mať hodnotu od 0 do 100. Keďže každý súťaží v dvoch témach, získa dve skóre SPOT.
10. Na konci má každý súťažiaci dve skóre SVET a dve skóre SPOT. Napokon sa každému sčítajú jeho dve skóre SPOT. Podľa tohto súčtu sa zostaví celkové poradie všetkých súťažiacich (TOP EXPERT, v každej vekovej kategórii osobitne).
11. Všetci súťažiaci dostanú diplom. Štvrtina najlepších v každom tematickom rebríčku dostane titul EXPERT na tému. Prvých 100 súťažiacich v celkovom poradí dostane titul TOP EXPERT. Súťažiaci na 1. – 10. mieste v každom rebríčku dostanú cenu.

Ukážka otázok z minulého ročníka súťaže

Piataci boli vlani ešte Všetkovedkovia. Odpovedali aj na tieto otázky. Podobné ich čakajú aj v Expertovi.

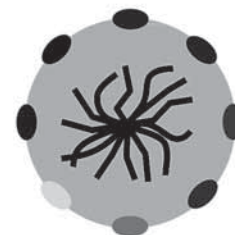
09

Štyria spolužiaci sa rozprávali, čo robili cez letné prázdniny. Ktorý z nich sa určite pomýlil?

- A) Filip: U babky v Kremnici sme navštívili mincovňu.
- B) Oskar: Chodili sme na túry v Národnom parku Biele Karpaty.
- C) Lukáš: V skanzene vo Vlkolínci sme videli staré drevenice.
- D) Adrián: Strýko nám ukázal zrúcaninu Spišského hradu.

10

Na obrázku je pohľad zhora na mimozemšťana Ufíka. Ufík má osem očí rôznych farieb. Na hlave ich má umiestnené tak, aby videl na všetky strany. Na ktorú svetovú stranu vidí žltým okom, ak sa modré pozerá na sever?

- A) juh
- B) juhovýchod
- C) západ
- D) juhozápad

11

Aničkin strýko je vášnivý turista. Minulé leto prešiel okolo celých Vysokých Tatier. Pri svojej ceste prechádzal okrem Slovenska cez iný štát, do ktorého Tatry zasahujú. Ktorý štát to bol?

- A) Poľsko
- B) Česko
- C) Maďarsko
- D) Ukrajina

12

Ktoré z nasledujúcich jedál mohlo patriť do jedálneho lístka obyvateľov Európy pred objavením Ameriky?

- A) zemiakové placky
- B) kukuričné pukance
- C) chlieb s maslom a medom
- D) čokoládová zmrzlina

13

Samo napísal podľa istého pravidla do radu niekoľko slov:

KOMPAS – SAMOVAR – RAK – KAROL – LOSOS – ■■■ – ■■■ – ROPUCHA

Potom dal dedovi hádanku: „Ktoré slová patria na dve vynechané miesta v rade?“

- A) SOKOL, LOTOR
- B) SOB, OBOR
- C) OSEM, METRO
- D) OSADA, AUTOR

EXPERT 6, EXPERT 7

Svetobežník

13 Po ktorej rovnobežke by lietadlo na ceste okolo sveta preletelo najviac kilometrov? Lietadlo letí stále v rovnakej výške.

- A) 50° južnej geografickej šírky
- B) 30° južnej geografickej šírky
- C) 40° severnej geografickej šírky
- D) 20° severnej geografickej šírky

EXPERT 6, EXPERT 7

Dejiny, udalosti, umenie

12 Slovenská hudobná scéna je plná raperov. Známe sú nám skôr ich umelecké mená. Kto z menovaných raperom nie je?

- A) Patrik Vrbovský
- B) Michal Dušička
- C) Michael Kmeť
- D) Mário Kollár

EXPERT 6, EXPERT 7

Tajomstvá prírody

11 U babky na záhrade Petra zaujali mravce a veľký počet malých jedincov iného druhu, s ktorými žijú mravce v symbióze. Živočíchy vylučujú sladkú šťavu, ktorú mravce obľubujú. O ktoré živočíchy ide?

- A) vošky
- B) lajniaky
- C) bystrušky
- D) komáre

EXPERT 6, EXPERT 7

Mozgolamy

15 Predavačka v potravinách ukladala do políc jogurty – zvlášť nízkotučné a zvlášť plnotučné. Keď všetky vyložila, vyhlásila: „Všetky ovocné jogurty sú nízkotučné.“ Z toho vyplýva, že

- A) niektoré nízkotučné jogurty nie sú ovocné.
- B) žiadny ovocný jogurt nie je plnotučný.
- C) všetky čokoládové jogurty sú plnotučné.
- D) nie všetky biele jogurty sú nízkotučné.

EXPERT 8, EXPERT 9

Do you speak English?

20 What does the underlined expression mean?

I feel very self-confident if I am surrounded by sportsmen because I do sports, too.

- A) among
- B) between
- C) in the limelight
- D) in the middle of

EXPERT 8, EXPERT 9

Dejiny, udalosti, umenie

03 Hlavným mestom Rímskej ríše sa v roku 330 stal Konštantínopol. Aký bol pôvodný názov tohto mesta?

- A) Nova Roma
- B) Carihrad
- C) Byzantion
- D) Istanbul

EXPERT 8, EXPERT 9

Tajomstvá prírody

19 Miša otravovala počas sparného večera v izbe neposednú muchu. Keď ho omrzelo muchu naháňať, sledoval jej pohyb po izbe. Zistil, že muchu preletela vzdialenosť 5 m od okna ku dverám zhruba za jednu sekundu. Približne akou rýchlosťou muchu lietala?

- A) 5 km/h
- B) 7,2 km/h
- C) 18 km/h
- D) 36 km/h

EXPERT G12, EXPERT O12

Svetobežník

02 Chorvátsko patrí už dlhodobo k najobľúbenejším letným destináciám Slovákov. Ktoré z uvedených turistických lákadiel sa nachádza mimo jeho územia?

- A) Bledské jazero
- B) Plitvické jazerá
- C) Dubrovník
- D) ostrov Hvar

EXPERT G12, EXPERT O12

Góly, body, sekundy

16 Športy, v ktorých prevažuje mentálna stránka nad fyzickou, sa nazývajú duševné alebo mentálne športy. Ktorý zo športov do tejto kategórie nepatrí?

- A) šach
- B) biliard
- C) snooker
- D) basketbal

EXPERT G12, EXPERT O12

Mozgolamy

24 V 9.A študuje 31 žiakov. Medzi ľubovoľnými dvadsiatimi žiakmi z tejto triedy sú určite aspoň traja chlapci. Z uvedeného vyplýva, že v 9.A študuje

- A) aspoň 14 chlapcov.
- B) najviac 14 chlapcov.
- C) aspoň 14 dievčat.
- D) najviac 14 dievčat.

EXPERT G12, EXPERT O12

Do you speak English?

10 Which term is usually not directly connected with a financial system?

- A) banknote
- B) bank account
- C) bank card
- D) bank holiday

EXPERT G34, EXPERT O34

Svetobežník

11 Cyklistické preteky Tour de France sledujú vďaka Petrovi Saganovi aj športoví fanúšikovia zo Slovenska. V ostatnom ročníku viedla trasa pretekov cez viaceré pohoria. V ktorom z uvedených pohorí sa nepretekalo?

- A) Alpy
- B) Ardeny
- C) Apeniny
- D) Pyreneje

EXPERT G34, EXPERT O34

Góly, body, sekundy

20 Jednému slovenskému horolezcovi sa tento rok podarilo vystúpiť na poslednú zo 14 osemtisícoviek a dosiahol tak tzv. Korunu Himalájí. Kto to bol?

- A) Jozef Hlavčo
- B) Milan Madaj
- C) Peter Hámor
- D) Michal Sabovčík

EXPERT G12, EXPERT O12

Dejiny, udalosti, umenie

16 Aký názov nesie známa socha Augusta Rodina?

- A) Atléta
- B) Filozof
- C) Mudrc
- D) Mysliteľ

